

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย  
(สுகนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง  
รัฐไท พรเจริญ<sup>1\*</sup> วฒนพันธ์ คุรุฑะเสน<sup>2</sup> ลัย กานต์สมเกียรติ<sup>3</sup> และ ธนาทร เจียรกุล<sup>4</sup>

Packaging design “gift set” essential oil products  
(romatherapy) by Arpa’s Thai Massage community enterprise,  
Ang Thong province

Ratthai Porncharoen<sup>1\*</sup> Watanapun Krutasaen<sup>2</sup> Rui Kansomkrait<sup>3</sup> and Thanatorm Jiarakun<sup>4</sup>

<sup>1-4</sup>คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

<sup>1-4</sup>Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

\*Corresponding author. E-mail address: wicht2511@yahoo.com

received: June 11,2024

revised: October 6,2024

accepted: November 13,2024

### บทคัดย่อ

การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สுகนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ สภาพปัญหาความต้องการที่วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง 2. เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สுகนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง 3. ประเมินความพึงพอใจผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สுகนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นใหม่ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ผู้วิจัยฯ เริ่มต้นด้วยงานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ และแรงบันดาลใจในการออกแบบ จากนั้นตามด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประเมินค่า เป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คัดเลือกต้นแบบบรรจุภัณฑ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การออกแบบกราฟิก และการประเมินความพึงพอใจโดยผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริโภค ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ =4.14, S.D.=0.92) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านความสวยงามมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.69) รองลงมา คือ ด้านการใช้งาน มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ =4.15, S.D.=0.96) ลำดับที่ 3 คือ ด้านวัสดุ และการผลิต มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ =4.11, S.D.=0.94) ลำดับสุดท้าย คือ ด้านการสร้างเอกลักษณ์ มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ =4.04, S.D.=0.95)

**คำสำคัญ:** บรรจุภัณฑ์ ชุดของขวัญ น้ำมันหอมระเหย สுகนธบำบัด

### ABSTRACT

The researcher designed the packaging of “Gift set” of essential oil products (Aromatherapy) of Arpa’s Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province. The research objectives as follows 1. To study the product and packaging design, problems, and needs of Arpa’s Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province. 2. To design the packaging of “Gift set” of essential oil products (Aromatherapy) Arpa’s Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province. 3. To assess the evaluate satisfaction of stakeholders at Arpa’s Thai Massage Community Enterprise and consumers who are interested in the packaging of “Giftset” of essential oil products (Aromatherapy) of Arpa’s Thai Massage Community Enterprise, Ang Thong Province

towards the newly designed and developed packaging by using the mixed method research. The researcher started with qualitative research by studying the problems, needs, and inspirations of the design. Then followed by qualitative research to assess satisfaction with the packaging by using a checklist questionnaire and a rating scale as research tool. Data were collected for statistical analysis, including frequency, percentage, sample mean, and standard deviation. The packaging prototype was selected by experts in product design, packaging design, graphic design, and satisfaction assessment. By those involved and consumers, the research results found that overall satisfaction was at a high level, with an average value ( $\bar{X}=4.14$ , S.D.=0.92). The sample group was most satisfied with the beauty aspect, with an average value ( $\bar{X}=4.31$ , S.D.=0.69), followed by the usability aspect, with an average value ( $\bar{X}=4.15$ , S.D.=0.96), and third was the materials and production aspect, with an average value ( $\bar{X}=4.11$ , S.D.=0.94). The last factor is identity creation, with an average value of ( $\bar{X}=4.04$ , S.D.=0.95).

**Keywords:** Packaging Gift Set Essential Oil Aromatherapy

## บทนำ

การนวดแผนไทย ถือเป็นศาสตร์และศิลป์ ที่ใช้ในการบำบัด และรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทย มีประวัติมาจากประเทศอินเดียโดยเชื่อว่าการนำเข้ามาพร้อมกับพระพุทธศาสนา มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเกี่ยวกับการนวดแผนไทยที่เก่าแก่ที่สุด คือ ศิลาจารึกสมัยสุโขทัยที่ขุดพบในป่ามะม่วงซึ่งตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง และสมัยอยุธยา มีหลักฐานในพิธีสมัญของ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ โดยมีพระราชกฤษฎีกา แบ่งหน้าที่ของแพทย์ตามความชำนาญเฉพาะทางโดยแยกเป็นกรมต่าง ๆ “การนวดแผนไทย” คือ การให้บริการศาสตร์การนวดในการบำบัดอาการปวดเมื่อยร่างกาย ซึ่งเป็นศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนานจนมีการขยายไปยังต่างประเทศทั่วโลก เนื่องจากการนวดแผนไทย จัดเป็นการรักษาร่างกายด้วยการกระตุ้นให้เกิดการไหลเวียน ของโลหิตอย่างถูกต้อง และในปัจจุบันการนวดแผนไทย ได้ขึ้นทะเบียนเป็นศาสตร์ของแพทย์ทางเลือก วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ก็เป็นอีกหนึ่งในผู้ประกอบการ SMEs ที่ให้บริการนวดแผนไทยเพื่อบำบัดรักษาอาการปวดเมื่อยร่างกาย ที่ต่อยอดประยุกต์การให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ที่มักประสบปัญหาทางสภาพร่างกาย และจิตใจ เนื่องจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมลภาวะทางอากาศ หรือสารเคมี รวมถึงสภาพแวดล้อมรอบตัว ทำให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียดต่าง ๆ ตามมาจึงหันมาเอาใจใส่ดูแลสุขภาพกันมากขึ้น โดยใช้วิถีทางธรรมชาติทางเลือกหนึ่งที่นิยมกันมาก คือ การบำบัดด้วยกลิ่นหอม หรือสუნทรบำบัด (Aromatherapy) นั่นเอง

การศึกษาถึงสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง พบว่า กลุ่มผู้ผลิตยังขาดความรู้ความเข้าใจในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้ได้มาตรฐานมีรูปแบบทันสมัย และไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การผลิตส่วนใหญ่เป็นการลอกเลียนแบบ ทำให้สินค้ามีรูปแบบเหมือนกันไม่มีความหลากหลายในเรื่องของรูปแบบผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ และเป็นส่วนหนึ่งของการตลาด จึงมีการปรึกษาหารือกัน “ว่าต้องการทำผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ มีความแปลกทันสมัยเป็นทางเลือกให้กับลูกค้า” นอกจากทางกลุ่มจะประสบปัญหาในเรื่องของผลิตภัณฑ์แล้ว ยังประสบปัญหาในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ ที่ช่วยส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงามและห่อหุ้มป้องกันผลิตภัณฑ์ไม่ให้ชำรุดแตกหักได้ ทางกลุ่มยังไม่มีรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่สอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์ เวลาส่งคัดสรรผลิตภัณฑ์เด่นของจังหวัดมีเกณฑ์บังคับ และมีการให้คะแนนหัวข้อบรรจุภัณฑ์ประกอบด้วย (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2565)

1. สามารถส่งออกได้ (Exportable) โดยมีความแกร่งของตราผลิตภัณฑ์ (Brand Equity)
2. ผลิตอย่างต่อเนื่อง และคุณภาพคงเดิม (Continuous & Consistent)
3. ความมีมาตรฐาน (Standardization) โดยมีความภาพ (Quality) และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า (Satisfaction)
4. มีประวัติความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ (Story of Product)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยฯ จึงเห็นว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง เพื่อให้สินค้ามีจุดขาย และคุณภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่ผู้บริโภคในประเทศต่าง ๆ กำลังอยู่ในกระแสบริโภคสินค้าที่เป็นธรรมชาติ อีกทั้งวัฒนธรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วยสนับสนุนชุมชนทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่อไป

### ระเบียบวิธีการวิจัย

วิธีวิจัย ผู้วิจัยฯ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยผู้วิจัยฯ เริ่มต้นด้วยงานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาลักษณะปัญหา และความต้องการ รวมถึงแรงบันดาลใจในการออกแบบ จากนั้นตามด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อบรรจุภัณฑ์ ที่ได้ทำการออกแบบ โดยผู้วิจัยฯ ได้ลำดับตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

**วัตถุประสงค์ที่ 1 :** รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย น้ำมันหอมระเหย วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร บทความ สื่อออนไลน์ ที่ประกอบด้วยเนื้อหาหลัก คือ ข้อมูลผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ และลงพื้นที่เพื่อศึกษาอย่างมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) ด้วยการลงมือทำในทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับการทำงานภายใต้ทักษะประสบการณ์ ความชำนาญเฉพาะด้าน พร้อมนำข้อมูลที่ได้มาขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก

**ประชากร** ได้แก่ ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก

**กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) ที่วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 4 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน ผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) จำนวน 13 ท่าน

**เครื่องมือการวิจัย** คือ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ด้วยคำถามแบบเปิด เพื่อนำข้อมูลมาประกอบวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ได้อย่างเหมาะสม

**วัตถุประสงค์ที่ 2:** แนวทางการออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

**ประชากร** ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด)

**กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) จำนวน 2 ท่าน

**เครื่องมือการวิจัย** คือ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบแบบร่าง (Sketch Design) เพื่อคัดเลือกบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ให้เหลือ 1 ชุด 4 แบบ อีกทั้งใช้คำถามแบบเปิด เพื่อนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติม

**วัตถุประสงค์ที่ 3:** ประเมินความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ที่ได้รับการออกแบบขึ้นใหม่ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านความสวยงาม 2. ด้านการสร้างเอกลักษณ์ 3. ด้านการใช้งาน 4.ด้านวัสดุ และการผลิต

**ประชากร** ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

**กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 10 ท่าน และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) จำนวน 40 ท่าน

**เครื่องมือการวิจัย** คือ ใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อเก็บข้อมูลวิเคราะห์ทางสถิติที่ประกอบด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง (Arithmetic Mean :  $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ประกอบต้นแบบ (Scale Model) บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทยจังหวัดอ่างทอง

## สรุปผล

1. วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ต้องการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาส สร้างอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้ง และความเดือดร้อนของคนในชุมชน ด้วยแนวทางการออกแบบที่เพิ่มมูลค่าสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของจุดเด่นของท้องถิ่นที่ไม่ใช่เพียงแค่การนำเสนอเอกลักษณ์แบบเก่าแต่เป็นการดึงเอาศักยภาพของท้องถิ่นออกมาในทุกด้านตั้งแต่วัสดุ เทคนิควิธี การออกแบบที่ร่วมสมัยสามารถตอบสนองวิถีชีวิต และวัฒนธรรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับการใช้งานต้องคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกัน ดังนั้น “ชุดของขวัญ” จึงเป็นการพัฒนาเบื้องต้นของการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) ที่เหมาะสมที่สุด โดยได้ดำเนินการเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตาราง 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ท่าน

| เพศ          | ชาย                  |                     |                            | หญิง               |               |
|--------------|----------------------|---------------------|----------------------------|--------------------|---------------|
| ความถี่      | 8                    |                     |                            | 12                 |               |
| ร้อยละ       | 40.00                |                     |                            | 60.00              |               |
| อายุ         | น้อยกว่า 30 ปี       | 31 – 40 ปี          | 41 – 50 ปี                 | 51 – 60 ปี         | มากกว่า 60 ปี |
| ความถี่      | 3                    | 6                   | 4                          | 6                  | 1             |
| ร้อยละ       | 15.00                | 30.00               | 20.00                      | 30.00              | 5.00          |
| อาชีพ        | ราชการ / รัฐวิสาหกิจ | พนักงานบริษัทเอกชน  | อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว | อื่น ๆ             |               |
| ความถี่      | 6                    | 4                   | 8                          | 2                  |               |
| ร้อยละ       | 30.00                | 20.00               | 40.00                      | 10.00              |               |
| การศึกษา     | ม.6 หรือต่ำกว่า      | อนุปริญญา (ปวส.)    | ปริญญาตรี                  | สูงกว่าปริญญาตรี   |               |
| ความถี่      | 3                    | 3                   | 8                          | 6                  |               |
| ร้อยละ       | 15.00                | 15.00               | 40.00                      | 30.00              |               |
| รายได้/เดือน | ต่ำกว่า 15,000 บาท   | 15,001 – 20,000 บาท | 20,001 – 30,000 บาท        | มากกว่า 30,000 บาท |               |
| ความถี่      | 0                    | 2                   | 8                          | 10                 |               |
| ร้อยละ       | 0.00                 | 10.00               | 40.00                      | 50.00              |               |

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ท่าน ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 4 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สუნธบำบัด) จำนวน 13 ท่าน พบว่า มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ที่สัดส่วน 60 ต่อ 40 ส่วนใหญ่มีอายุในช่วงระหว่าง 31-40 ปี และ 51-60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 30 เท่ากัน รองลงมาช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 20 ใกล้เคียงกับช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี ที่สัดส่วนร้อยละ 15 และสุดท้ายมีช่วงอายุมากกว่า 60 ปี ที่สัดส่วนร้อยละ 5

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว มีสัดส่วนที่ร้อยละ 40 รองลงมา คือ ราชการ / รัฐวิสาหกิจ ที่ร้อยละ 30 ลำดับถัดมาอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ที่ร้อยละ 20 ขณะที่อาชีพอื่น ๆ มีเพียงร้อยละ 10 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ร้อยละ 40 รองลงมาสูงกว่าปริญญาตรี ที่ร้อยละ 30 ส่วนการศึกษาระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า และอนุปริญญา (ปวส.) เท่ากันที่ร้อยละ 15 ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ที่ร้อยละ 50 ส่วนรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท มีสัดส่วนที่ร้อยละ 40 และรายได้ต่อเดือนที่ 15,001-20,000 บาท มีสัดส่วนที่ร้อยละ 10

2. พัฒนารรจกัณท์ให้มีลักษณะร่วมสมัย และสามารถใช้เป็นของขวัญ เพื่อให้มีจุดขายเช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ สามารถตอบสนองวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตที่ดี การให้ความสำคัญกับธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการแบ่งปันให้กับสังคม โดยมีเป้าหมายยกระดับมาตรฐานระดับ 4-5 ดาว ของการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ OTOP โดยได้แรงบันดาลใจจาก Rewilding หรือการฟื้นคืนธรรมชาติ การฟื้นฟูพื้นที่อันเปราะบางภายในของเรา เปิดการรับรู้สัมผัสให้จิตใจเรากลับไปอยู่ในสภาวะดั้งเดิมตามธรรมชาติ โดยใช้หลักธาตุเจ้าเรือน ทั้ง 4 ได้แก่ ดิน (โหนดดำ) น้ำ (โหนดฟ้า) ลม (โหนดเขียว) ไฟ (โหนดส้ม-แดง) กราฟฟิคที่แทนค่ากลิ่นหอมขึ้นของดินกลิ่นป่าในฤดูนั้น ๆ กลิ่นดอกไม้วี เชื่อมโยง รูปแบบที่สร้างสรรค์ดูเรียบง่าย แต่มีลูกเล่นในการใช้งานที่ผสานการรับรู้จากผัสสะ

ตาราง 2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน

| เพศ          | ชาย                  |                     |                            | หญิง               |               |
|--------------|----------------------|---------------------|----------------------------|--------------------|---------------|
| ความถี่      | 3                    |                     |                            | 2                  |               |
| ร้อยละ       | 60.00                |                     |                            | 40.00              |               |
| อายุ         | น้อยกว่า 30 ปี       | 31 – 40 ปี          | 41 – 50 ปี                 | 51 – 60 ปี         | มากกว่า 60 ปี |
| ความถี่      | 0                    | 1                   | 1                          | 3                  | 0             |
| ร้อยละ       | 00.00                | 20.00               | 20.00                      | 60.00              | 0.00          |
| อาชีพ        | ราชการ / รัฐวิสาหกิจ | พนักงานบริษัทเอกชน  | อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว | อื่น ๆ             |               |
| ความถี่      | 3                    | 0                   | 2                          | 0                  |               |
| ร้อยละ       | 60.00                | 0.00                | 40.00                      | 0.00               |               |
| การศึกษา     | ม.6 หรือต่ำกว่า      | อนุปริญญา (ปวส.)    | ปริญญาตรี                  | สูงกว่าปริญญาตรี   |               |
| ความถี่      | 0                    | 0                   | 2                          | 3                  |               |
| ร้อยละ       | 0.00                 | 0.00                | 40.00                      | 60.00              |               |
| รายได้/เดือน | ต่ำกว่า 15,000 บาท   | 15,001 – 20,000 บาท | 20,001 – 30,000 บาท        | มากกว่า 30,000 บาท |               |
| ความถี่      | 0                    | 0                   | 0                          | 5                  |               |
| ร้อยละ       | 0.00                 | 00.00               | 0.00                       | 100.00             |               |

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เชี่ยวชาญการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกราฟิก จำนวน 3 ท่าน ผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) วิชาโทชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 ท่าน พบว่ามีเพศชายมากกว่าเพศหญิง ที่สัดส่วน 60 ต่อ 40 ส่วนใหญ่มีอายุในช่วงระหว่าง 51-60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 60 รองลงมาช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 20 เท่ากัน

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 60 รองลงมาอาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว ที่ร้อยละ 40 ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ที่ร้อยละ 60 รองลงมา การศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ร้อยละ 40 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ที่ร้อยละ 100

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)  
วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (ชุดที่ 1)

|       |                  |         |         |         |         |       |             |      |       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------|---------|---------|---------|---------|-------|-------------|------|-------|
|       |                  |         |         |         |         |       |             |      |       |
|       |                  |         |         |         |         |       |             |      |       |
|      |                  |         |         |         |         |       |             |      |       |
| รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ”<br>ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)(ชุดที่ 1) | ระดับความคิดเห็น |         |         |         |         |       | ความพึงพอใจ |      |       |
|                                                                                         | 5                | 4       | 3       | 2       | 1       | Total | $\bar{X}$   | S.D. | แปลผล |
|                                                                                         | ความถี่          | ความถี่ | ความถี่ | ความถี่ | ความถี่ |       |             |      |       |
| 1. ด้านความสวยงาม                                                                       | 6                | 3       | 1       | 0       | 0       | 10    | 4.50        | 0.67 | มาก   |
| 2. ด้านเอกลักษณ์                                                                        | 5                | 5       | 0       | 0       | 0       | 10    | 4.50        | 0.50 | มาก   |
| 3. ด้านการใช้งาน                                                                        | 15               | 7       | 3       | 0       | 0       | 25    | 4.48        | 0.70 | มาก   |
| 4. ด้านวัสดุ และการผลิต                                                                 | 16               | 6       | 3       | 0       | 0       | 25    | 4.52        | 0.70 | มาก   |
| รวม                                                                                     | 42               | 21      | 7       | 0       | 0       | 70    | 4.50        | 0.67 | มาก   |
| ร้อยละ                                                                                  | 42.9             | 21.3    | 7.1     | 0       | 0       | 71.4  |             |      |       |

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) (ชุดที่ 1) มีความพึงพอใจมากที่สุด ถึงร้อยละ 42.9 และมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 21.3 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง ที่ร้อยละ 7.1

ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) (ชุดที่ 1)

มีคะแนนรวม  $(42 \times 5) + (21 \times 4) + (7 \times 3) = 315$  คะแนน

มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ  $= (\bar{X}=4.50, S.D.=0.67)$

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)

วิสาหกิจชุมชนอากานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (ชุดที่ 2)



| รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ”<br>ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด)(ชุดที่ 2) | ระดับความคิดเห็น |         |         |         |         | ความพึงพอใจ |           |      |         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------|---------|---------|---------|---------|-------------|-----------|------|---------|
|                                                                                         | 5                | 4       | 3       | 2       | 1       | Total       | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล   |
|                                                                                         | ความถี่          | ความถี่ | ความถี่ | ความถี่ | ความถี่ |             |           |      |         |
| 1. ด้านความสวยงาม                                                                       | 4                | 6       | 0       | 0       | 0       | 10          | 4.40      | 0.49 | มาก     |
| 2. ด้านเอกลักษณ์                                                                        | 4                | 6       | 0       | 0       | 0       | 10          | 4.40      | 0.49 | มาก     |
| 3. ด้านการใช้งาน                                                                        | 11               | 12      | 2       | 0       | 0       | 25          | 4.36      | 0.62 | มาก     |
| 4. ด้านวัสดุ และการผลิต                                                                 | 6                | 12      | 7       | 0       | 0       | 25          | 3.96      | 0.72 | ปานกลาง |
| รวม                                                                                     | 25               | 36      | 9       | 0       | 0       | 70          | 4.23      | 0.66 | ปานกลาง |
| ร้อยละ                                                                                  | 25.5             | 36.7    | 9.2     | 0       | 0       | 71.4        |           |      |         |

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) (ชุดที่ 2) มีความพึงพอใจมากที่สุด ถึงร้อยละ 36.7 และมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 25.5 และความพึงพอใจในระดับปานกลาง ที่ร้อยละ 9.2

ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธ์บำบัด) (ชุดที่ 2)

มีคะแนนรวม  $(25 \times 5) + (36 \times 4) + (9 \times 3) = 296$  คะแนน

มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ  $= (\bar{X}=4.23, S.D.=0.66)$

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)  
วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง (ชุดที่ 3)

|      |                  |             |             |             |             |       |             |      |       |
|----------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------|-------------|------|-------|
|      |                  |             |             |             |             |       |             |      |       |
|      |                  |             |             |             |             |       |             |      |       |
|      |                  |             |             |             |             |       |             |      |       |
| รายการประเมินบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ”<br>ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)(ชุดที่ 3) | ระดับความคิดเห็น |             |             |             |             |       | ความพึงพอใจ |      |       |
|                                                                                        | 5<br>ความดี      | 4<br>ความดี | 3<br>ความดี | 2<br>ความดี | 1<br>ความดี | Total | $\bar{X}$   | S.D. | แปลผล |
| 1. ด้านความสวยงาม                                                                      | 7                | 3           | 0           | 0           | 0           | 10    | 4.70        | 0.46 | มาก   |
| 2. ด้านเอกลักษณ์                                                                       | 7                | 3           | 0           | 0           | 0           | 10    | 4.70        | 0.46 | มาก   |
| 3. ด้านการใช้งาน                                                                       | 16               | 6           | 3           | 0           | 0           | 25    | 4.52        | 0.70 | มาก   |
| 4. ด้านวัสดุ และการผลิต                                                                | 16               | 7           | 2           | 0           | 0           | 25    | 4.56        | 0.64 | มาก   |
| รวม                                                                                    | 46               | 19          | 5           | 0           | 0           | 70    | 4.59        | 0.62 | มาก   |
| ร้อยละ                                                                                 | 46.9             | 19.4        | 5.1         | 0           | 0           | 71.4  |             |      |       |

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 3) มีความพึงพอใจมากที่สุด ถึงร้อยละ 46.9 และมีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 19.4 และความพึงพอใจในระดับปานกลางที่ร้อยละ 5.1

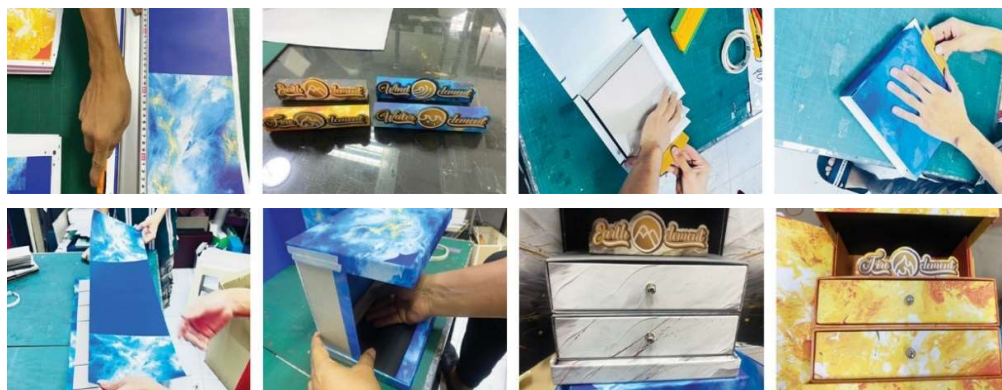
ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 3)

มีคะแนนรวม  $(46 \times 5) + (19 \times 4) + (5 \times 3) = 321$  คะแนน

มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ  $= (\bar{X}=4.59, S.D.=0.62)$

บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) (ชุดที่ 3) คะแนนความพึงพอใจสูงสุดที่ 321 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 4.59 คิดเป็นร้อยละ 71.4 พร้อมกันนี้ ผู้วิจัย นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางส่วนมาปรับปรุงเพื่อให้ได้บรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาวนวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจในผลงานบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่ ( $\bar{X}=4.14$ , S.D.=0.92) กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านความสวยงามมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}=4.31$ , S.D.=0.69) ด้านการใช้งานมีความพึงพอใจเป็นอันดับสอง มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}=4.15$ , S.D.=0.96) ขณะที่ด้านวัสดุ และการผลิต เป็นลำดับรองลงมา มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}=4.11$ , S.D.=0.94) และด้านเอกลักษณ์เป็นลำดับสุดท้าย มีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}=4.04$ , S.D.=0.95)



ภาพ 1 การสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)  
วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง



ภาพ 2 ประเมินความพึงพอใจผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย  
และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด)  
วิสาหกิจชุมชนอาภาณวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

ตาราง 6 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 50 ท่าน

| เพศ          | ชาย                  |                     |                            | หญิง               |               |
|--------------|----------------------|---------------------|----------------------------|--------------------|---------------|
| ความถี่      | 22                   |                     |                            | 28                 |               |
| ร้อยละ       | 44.00                |                     |                            | 56.00              |               |
| อายุ         | น้อยกว่า 30 ปี       | 31 – 40 ปี          | 41 – 50 ปี                 | 51 – 60 ปี         | มากกว่า 60 ปี |
| ความถี่      | 10                   | 12                  | 12                         | 11                 | 5             |
| ร้อยละ       | 20.00                | 24.00               | 24.00                      | 22.00              | 10.00         |
| อาชีพ        | ราชการ / รัฐวิสาหกิจ | พนักงานบริษัทเอกชน  | อาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว | อื่น ๆ             |               |
| ความถี่      | 10                   | 18                  | 12                         | 10                 |               |
| ร้อยละ       | 20.00                | 36.00               | 24.00                      | 20.00              |               |
| การศึกษา     | ม.6 หรือต่ำกว่า      | อนุปริญญา (ปวส.)    | ปริญญาตรี                  | สูงกว่าปริญญาตรี   |               |
| ความถี่      | 5                    | 9                   | 23                         | 13                 |               |
| ร้อยละ       | 10.00                | 18.00               | 46.00                      | 26.00              |               |
| รายได้/เดือน | ต่ำกว่า 15,000 บาท   | 15,001 – 20,000 บาท | 20,001 – 30,000 บาท        | มากกว่า 30,000 บาท |               |
| ความถี่      | 3                    | 14                  | 18                         | 15                 |               |
| ร้อยละ       | 6.00                 | 28.00               | 36.00                      | 30.00              |               |

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ท่าน ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้องที่วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง จำนวน 10 ท่าน และผู้บริโภคที่มีความสนใจในบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) จำนวน 40 ท่าน พบว่า มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ที่สัดส่วน 56 ต่อ 44 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 24 เท่ากัน รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 22 ช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 20 และช่วงอายุมากกว่า 60 ปี มีสัดส่วนร้อยละ 10

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีสัดส่วนที่ร้อยละ 36 รองลงมาอาชีพอิสระ / ธุรกิจส่วนตัว มีสัดส่วนที่ร้อยละ 24 หน้าที่ราชการ / รัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 20 เท่ากัน ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสัดส่วนที่ร้อยละ 46 รองลงมาการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีสัดส่วนที่ร้อยละ 26 ส่วนการศึกษาระดับอนุปริญญา (ปวส.) มีสัดส่วนที่ร้อยละ 18 สุดท้ายการศึกษาระดับ ม.6 หรือต่ำกว่า มีสัดส่วนที่ร้อยละ 10 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท ที่ร้อยละ 36 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท ที่ร้อยละ 30 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท ที่ร้อยละ 28 และสุดท้ายมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท ที่ร้อยละ 6

**ตาราง 7** ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอภานวดแผนไทย จังหวัดอ่างทอง

|    |           |      |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|-----------|
|   |           |      |           |
|  |           |      |           |
|  |           |      |           |
| ทัศนคติ และความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง                                               | $\bar{X}$ | S.D. | แปลผล     |
| 1. ด้านความสวยงาม                                                                    | 4.31      | 0.69 | มากที่สุด |
| 2. ด้านเอกลักษณ์                                                                     | 4.04      | 0.95 | มาก       |
| 3. ด้านการใช้งาน                                                                     | 4.15      | 0.96 | มาก       |
| 4. ด้านวัสดุ และการผลิต                                                              | 4.11      | 0.94 | มาก       |
| รวมทุกด้าน                                                                           | 4.14      | 0.92 | มาก       |

## อภิปรายผล

### การกำหนดแนวทางในการออกแบบ

1. การศึกษาความสามารถของผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ด้วยการสัมภาษณ์ และสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตน้ำมันหอมระเหย ในกระบวนการให้รู้ถึง 1. ความสามารถพื้นฐานที่ทำให้เกิดน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) 2. ความรู้และเทคนิคใหม่ที่ได้ในระหว่างกระบวนการผลิต 3. ความสามารถแบบแยกตามขั้นตอนการทำงาน 4. ความสามารถในเทคนิคเฉพาะตัวของผู้ชำนาญการ 5. ความสามารถที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้โดยการศึกษาของผู้วิจัยฯ สอดคล้องกับ (นิจศิริ เรืองรังสี, 2550) แสดงให้เห็นถึงการทำน้ำมันหอมระเหยจากพืชชนิดต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่อง

ประเทินกลั่นกาย ใช้ถนอมอาหาร ใช้ในการเก็บรักษาแร่ไวรัญญาณ หรือมีมี การใช้กลิ่นบำบัดอาการทางร่างกาย และปรุงแต่งอาหาร

2. การศึกษาความสามารถของผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ด้วยการลงมือทำภายใต้การดูแลของผู้ชำนาญการ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยฯ รับรู้ถึงรายละเอียดขั้นตอนของการทำงาน พบว่า การผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ต้องใช้เวลา ความอดทน ประณีต (พิถีพิถัน) และความชำนาญ การศึกษาของผู้วิจัยฯ สอดคล้องกับ (ฐาปนีย์ หงส์รัตนารกิจ, 2555) การใช้น้ำมันหอมระเหยเป็นส่วนผสมในเครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์เสริมความงามบางชนิดมีคุณสมบัติในการช่วยบำรุงผิวพรรณ ชะลอความแก่ ลดริ้วรอย ต้านอนุมูลอิสระ น้ำมันหอมระเหยที่ได้แก่ น้ำมันลาเวนเดอร์ น้ำมันซีดาร์วูด น้ำมันทีทรี เป็นต้น

#### การออกแบบและพัฒนา

ด้านความสามารถของผู้ชำนาญการผลิตน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) และขั้นตอนการผลิต ผู้วิจัยฯ คำนึงถึงความสามารถพื้นฐานที่ทำให้เกิดน้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) ความรู้ และเทคนิคใหม่ที่ได้ในระหว่างกระบวนการผลิต

1. การออกแบบพัฒนาโครงสร้าง ลักษณะรูปร่าง ขนาด ปริมาตร น้ำหนัก ประเภทของวัสดุที่นำมาเป็นบรรจุภัณฑ์ เน้นถึงหน้าที่ในการคุ้มครองรักษาคุณภาพของสินค้า ความสะดวกในการลำเลียงขนส่ง เก็บรักษา และประหยัด เช่น การเลือกใช้วัสดุ คุณภาพของวัสดุ ขนาด และรูปร่างของการบรรจุ วิธีการประกอบขึ้นรูป ความแข็งแรงต่าง ๆ เป็นต้น ที่สอดคล้องกับ (นัฐพร ใจแก้ว, 2552) ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในบรรจุภัณฑ์ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ผู้ออกแบบจะทำหน้าที่เป็นผู้สร้างภาพพจน์ (The Image Maker)

2. การออกแบบด้านกราฟิก ผู้วิจัยฯ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ “ชุดของขวัญ” ผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย (สุคนธบำบัด) วิสาหกิจชุมชนอาณาเขตพัฒนาไทย จังหวัดอ่างทอง โดยอ้างอิงแนวคิดการสร้างสรรค์ลักษณะภายนอกของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ เพื่อช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้า (นัฐพร ใจแก้ว, 2552) การเน้นถึงการสื่อความหมาย การตกแต่งให้สวยงาม ดึงดูดผู้พบเห็นให้เกิดความต้องการซื้อสินค้า เพื่อผลทางด้านจิตวิทยา เช่น การออกแบบรูปทรงให้มีความสะดวกในการใช้สอย การจัดวางรูปภาพ ตัวหนังสือที่สวยงาม ฉลากที่เด่นชัด โดยอาศัยศิลปะการจัดภาพให้เกิดความประสานกลมกลืนกันอย่างสวยงาม และต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์เทคนิคการพิมพ์ในระบบต่าง ๆ ด้วย

#### เอกสารอ้างอิง

กฤษณา ภูตะคาม. (2542). **น้ำมันหอมระเหย (Essential oils) และสุคนธบำบัด (Aromatherapy).**

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2565). **การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย**

**ปี พ.ศ. 2565 (OTOP Product Champion : OPC).** กรุงเทพฯ.

CRRU Journal of Communication มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 1(3), 1-17.

ฐาปนีย์ หงส์รัตนารกิจ. (2555). **น้ำมันหอมระเหยและการใช้ในสุคนธบำบัด.** นครนายก:

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงฤทัย อารังโชติ. (2550). **เทคโนโลยีภาชนะบรรจุ.** โอเดียนสโตร์: กรุงเทพฯ.

ทองเจือ เขียดทอง. (2548). **การออกแบบสัญลักษณ์.** กรุงเทพมหานคร: สิปประภา.

ธนธรรศ สนธิระ, เสรี วงษ์มณฑา, พรณวิภา ฤทธิพงษ์ และ ชุชนะ เตชะคณา. (2562).

**ยุทธศาสตร์การสร้างตราสินค้าของกลุ่มธุรกิจเครื่องสำอางสมุนไพรจากภูมิปัญญาไทย**

**เพื่อการแข่งขันในประชาคมอาเซียน.** วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี. 7(1), 93-103.

นิจศิริ เรืองรังษี. (2550). **ตำราวิชาการสุคนธบำบัด.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ปาพจน์ หนูนักดี. (2553). **หลักการและกระบวนการออกแบบงานกราฟิกดีไซน์**  
(Graphic Design Principles). โอเดซี พรีเมียร์.

มณฑล ศาสนันท์. (2550). **การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม**  
**และวิศวกรรมย้อนรอย (ฉบับปรับปรุง)**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ TCDC. (2547). **คู่มือการออกแบบและสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์**. กรุงเทพฯ.

ศูนย์บันดาลไทย กระทรวงวัฒนธรรม. (2558). **“สืไทยไท” เสน่ห์ไทยเพิ่มมูลค่าธุรกิจ**. กระทรวงวัฒนธรรม.

เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์ม และโซเท็กซ์ จำกัด.

สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555). **Packaging Design ออกแบบบรรจุภัณฑ์**. วาดศิลป์.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2559). **ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ**  
**การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ**  
(Bio-Based Industry): อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง. (1). โรงพิมพ์ ปณณธร มีเดีย.

Cohen, L. (1995). **Quality Function Deployment How to Make QFD Work for You**.  
Addison-Wesley Publishing Company., USA., pp.11-15,140-141.

Chong, P. (2018). **Interactive packaging design**. London: Design Media Publishing.

Kotler, P. (2003). **Marketing management**. (11th ed). Prentice Hall.